

Handläggare
Marie Lindström
Kansli- och utredningsavdelningen

Diarienummer
15KS/0633

Kommunstyrelsen

Svar på motion (MP) om att göra Värmdö till en fristadskommun åt förföljda konstnärer/författare

Förslag till beslut

1. Motionen avslås.
2. Kommunfullmäktiges beslut, 2001-03-28 § 35, om att bifalla motionen från (S) om en fristad för förföljda författare, upphävs.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Miljöpartiet de gröna (MP) föreslår i en motion att kommunfullmäktige ska besluta att Värmdö kommun blir en fristadskommun för förföljda konstnärer/författare¹. ICORN och de städer, kommuner och regioner som är fristäder bedriver en viktig verksamhet för enskilda konstnärer och deras familjer, men även för yttrande- och pressfriheten. Ett medlemskap i ICORN och att erbjuda en konstnär skydd i en kommun kräver dock ett ekonomiskt och personellt engagemang som för närvarande inte kan tillgodoses. I kommunen pågår bland annat arbetet med kulturhuset i Gustavsbergs hamn, ett projekt som kräver stora arbetsinsatser och engagemang av anställda inom kultur- och fritidsavdelningen.

Bakgrund

Miljöpartiet de gröna (MP) föreslår i en motion att kommunfullmäktige ska besluta att Värmdö kommun blir en fristadskommun för förföljda konstnärer/författare. År 1995 motionerade (S) om att kommunfullmäktige skulle besluta att uttala ett intresse för att Värmdö kommun skulle bli en fristad för författare samt att kommunstyrelsekansliet och kultur- och fritidsförvaltningen skulle få i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som behövde vidtas för att möjliggöra detta. I mars 2001 bifölls motionen. Därefter har ingenting skett i ärendet och frågan har inte aktualiserats förrän (MP) lämnade sin motion om att göra Värmdö till en fristadskommun 2015.

¹ Med fristadsförfattare i den traditionella meningen avses författare av skönlitteratur, poesi, barnböcker och faktaböcker men även manusförfattare, översättare, redaktörer, journalister, bloggare och tecknare. Sedan 2013 verkar Kulturrådet, på regeringens uppdrag, för att fristadsrörelsen breddas till att omfatta andra konstformer och utsatta kulturskapare.

Ärendebeskrivning

Fristädernas internationella medlemsorganisation ICORN är ett samarbetsnätverk som bildades 2006 av några europeiska städer och har sin bas i Stavanger. ICORN upprättar en lista på förföljda konstnärer som kan erbjudas fristad hos någon av de anslutna städerna. Konstnärer kan ansöka om att bli uppsatta på listan. Förra året mottog nätverket drygt 70 ansökningar, varav den stora majoriteten kom från Syrien. Mellan 15 till 20 personer kan årligen erbjudas en fristad i de 15 länder som i dagsläget tar emot fristadskonstnärer.

ICORN har sexton svenska medlemmar varav fjorton tar emot fristadskonstnärer. När en stad har beslutat sig för att bli fristad kan staden/kommunen ansöka om medlemskap i ICORN. ICORN utgörs alltså av fristäderna och bygger på samarbetet dem emellan.

Fristadsarbetet går ut på att säkra yttrandefriheten och allas globala rätt att få sina synpunkter framförda i offentliga sammanhang. Konstnären får en fristad under två år för att leva och fortsätta sitt arbete i trygghet. Den kommun eller stad som erbjuder sig att bli en fristad har i huvudsak det ekonomiska och praktiska ansvaret för sin gäst.

Koordinator

Den stad/kommun som blir fristadskommun ska avdela en kontaktperson, en koordinator, som har i uppgift att integrera konstnären i kommunens kulturliv och förmedla kontakter med sociala och kollegiala nätverk. Koordinatören är också kommunens representant i den internationella samarbetsorganisationen ICORN. Koordinatorerna i de svenska fristäderna brukar träffas minst en gång om året.

Vilka resurser krävs?

Fristaden förbinder sig, genom avtal med ICORN, att stå för fristadskonstnärens bostad samt ett månatligt stipendium under fristadsperioden. Den totala årliga budgeten beror bland annat på hyresnivån på bostaden och om koordinators arbetstid är inräknad i fristadsbudgeten eller inte.

Följande poster bör man räkna med när man budgeterar för fristadsprogrammet:

- Stipendium rekommenderas på ca 10 tkr/månad eller 14tkr/månad om fristadskonstnären kommer med familjemedlem.
- Hyra av lägenhet, samt el, bredband, tv-avgifter, telefon.
- Resa till och från landet.
- Medlemskap i ICORN, 2 000 euro/år.
- Kostnad för årsmöte i ICORN, samt resa och uppehälle för konstnären och koordinatören.
- Övriga resor, seminarier, kurser.
- Arbetstid för koordinator och eventuell extern resurs, totalt ca 20-25% tjänst.
- Administration och övriga internkostnader hos kommunen ingår vanligtvis inte i budgeten.

Växjö kommun har varit fristadskommun sedan 2012 och ansvarar sedan hösten 2015 för den nationella samordningen av Sveriges fristäder. Deras budget för en

fristadskonstnär ett år ser ut så här:

Lägenhet	72 000
Stipendium	144 000
Medlemsavgift ICORN	20 000
Resor och boende ICORN-uppdrag	10 000
Resor och boende ICORN-uppdrag (koordinator)	10 000
Koordinator 20%	120 000
Hyra kontor	12 000
Övrigt	62 000
Summa	450 000

Sigtuna blev fristad 2012 och de budgeterar ca 300 tkr per år.

Finansiering

Grundfinansiering kommer i regel från respektive kommuns kommunstyrelse via kulturnämnden och brukar uppgå till ca 300 tkr. Då tillkommer arbetskostnader för koordinator och vissa resor, se Växjö's budget ovan. Man kan söka stöd från Kulturrådet för översättningar, arrangemang, seminarier eller liknande.

Bedömning

Ett medlemskap i ICORN och att erbjuda en konstnär skydd i en kommun kräver dock ett ekonomiskt och personellt engagemang som för närvarande inte kan tillgodoses. I kommunen pågår bland annat arbetet med kulturhuset i Gustavsbergs hamn, ett projekt som kräver stora arbetsinsatser och engagemang av anställda inom kultur- och fritidsavdelningen. Därför föreslås att motionen avslås.

Beslutet från 2001, om att kommunfullmäktige skulle besluta att uttala ett intresse för att Värmdö kommun skulle bli en fristad för författare samt att kommunstyrelsekansliet och kultur- och fritidsförvaltningen skulle få i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som behövde vidtas för att möjliggöra detta, verkställdes inte. Därefter har frågan inte varit aktuell och organisationen kring nätverk för medlemskommuner/städer har utvecklats och förutsättningar förändrats. Kommunfullmäktiges beslut från 2001 är inte längre aktuellt och bör därför även formellt upphävas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för medborgarna.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för barn.

Ärendets beredning

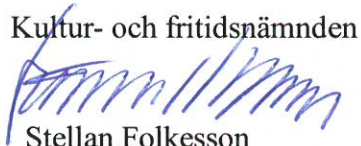
Ärendet har beretts inom kansli- och utredningsavdelningen i samarbete med kultur- och fritidsavdelningen. Ärendet har behandlats av kultur- och fritidsnämnden.

Handlingar i ärendet

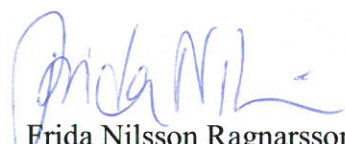
Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Motion (MP): Gör Värmdö till en fristadskommun åt förföljda konstnärer/författare	Biläggs
2	Kultur- och fritidsnämndens protokoll 2016-02-02 §4	Biläggs

Sändlista för beslutsexpediering

Kultur- och fritidsnämnden

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Frida Nilsson Ragnarsson
Sektorchef administration

Motion till Värmdö kommunfullmäktige

Gör Värmdö till en fristadskommun åt förföljda konstnärer/författare

Miljöpartiet de gröna i Värmdö vill att Värmdö kommun blir en fristadskommun för förföljda konstnärer och författare i Sverige. Det handlar i grunden om att värna yttrandefriheten, och åsiktsfriheten.

I dag sitter mer än 700 författare runt om i världen i fängelse eller är under åtal för att de uttryckt sina åsikter offentligt. Yttrandefriheten har en central roll i vårt samhälle men är starkt begränsad i många länder. En fristadsförfattare/konstnär är en person som bjudits in av en svensk kommun på grund av att hen har förföljts i sitt hemland. I Sverige får författaren/konstnären en fristad under två år för att kunna leva och fortsätta sitt arbete i trygghet.

För att bli en fristadskommun behöver Värmdö ansluta sig till den internationella organisationen ICORN:s fristadsprogram för hjälp till författare/konstnärer i behov av skydd. Kommunen förbinder sig att, under två år, varje månad betala ut ett stipendium till fristadsförfattaren samt stå för författarens bostad. En kostnad som totalt brukar uppgå till ca 300 tkr/år. Med författare menas i detta sammanhang, författare av skönlitteratur, poesi, barnböcker och faktaböcker men även manusförfattare, översättare, redaktörer, journalister, bloggare, tecknare, bild- och form konstnärer, musiker, rappare med flera kan omfattas av fristaden.

Fristadsarbetet går ut på att säkra yttrandefriheten och konstnärers rätt att framföra sin konst. En viktig uppgift för fristaden är därför att ge möjligheten till arbetsro, kollegial och social gemenskap och självständigt arbete fritt från påtryckningar och trakasserier.

Fristadsförfattare/konstnärer bidrar också ofta till att vitalisera det lokala kulturlivet genom att delta med sin konst, sina erfarenheter och perspektiv.

Miljöpartiet yrkar därför på att:

- *Värmdö kommun ansöker om medlemskap i den internationella organisationen ICORN*
- *Värmdö kommun ansluter sig till ICORN:s fristadsprogram och blir en fristadskommun åt förföljda författare/konstnärer.*

Malin Åberg Aas, Filip Joelsson, Hanna Thorell, Max Ljungberg, Siv Strömbäck

Miljöpartiet de gröna i Värmdö

Dnr 2015KOFN/0157 Kultur- och fritidsnämnden 2016-02-02 § 4

Motion (MP); Gör Värmdö till en fristadskommun åt förföljda konstnärer/författare

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att motionen avslås.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Ärendebeskrivning

Miljöpartiet de gröna (MP) föreslår i en motion att kommunfullmäktige ska besluta att Värmdö kommun blir en fristadskommun för förföljda konstnärer/författare¹. ICORN och de städer, kommuner och regioner som är fristäder bedriver en viktig verksamhet för enskilda konstnärer och deras familjer, men även för yttrande- och pressfriheten. Ett medlemskap i ICORN och att erbjuda en konstnär skydd i en kommun kräver dock ett ekonomiskt och personellt engagemang som för närvarande inte kan tillgodoses. I kommunen pågår bland annat arbetet med kulturhuset i Gustavsbergs hamn, ett projekt som kräver stora arbetsinsatser och engagemang av anställda inom kultur- och fritidsavdelningen.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse; Motionssvar; 2016-01-08.

Motion (MP): Gör Värmdö till en fristadskommun åt förföljda konstnärer/författare.

Protokollsanteckningar

(S) inkommer med protokollsanteckning:

PA ärende 7

”Runt om i världen förföljs författare och konstnärer för att de uttrycker sina tankar och åsikter. Världen har i och för sig förändrats sedan 1996 då Socialdemokraterna lade en motion om att Värmdö kommun skulle bli en fristad för förföljda författare. Nu 20 år senare sitter över 700 författare i världen i fängelse eller är under åtal för att de uttryckt sina åsikter offentligt. Vi förvånas över att Värmdöalliansen inte tar tillfället i akt och visar solidaritet med författare från andra delar av världen som flyr från länder där yttrande-, åsikts-, och tryckfrihet inte existerar. Särskilt ett år som 2016 då vi tillsammans i Sverige ska fira tryckfrihetens 250-års jubileum. Det är lätt att glömma att demokratin inte är en självklarhet utan ständigt måste skapas. Ett klokt sätt att påminnas om en av våra hörnstenar för demokratin vore att ge en fristad till

¹ Med fristadsförfattare i den traditionella meningen avses författare av skönlitteratur, poesi, barnböcker och faktaböcker men även manusförfattare, översättare, redaktörer, journalister, bloggare och tecknare. Sedan 2013 verkar Kulturrådet, på regeringens uppdrag, för att fristadsrörelsen breddas till att omfatta andra konstformer och utsatta kulturskapare.

justering

utdragsbestyrkande

någon av de förföljda författarna. Kanske vår egna demokrati på så vis kan vitaliseras.

På 1990-talet föll det socialdemokratiska initiativet på finansiering. Vår fråga till majoriteten är hur mycket är det fria ordet är värt? Vad är firandet av tryckfriheten värd om inte vi kan fylla 250-års jubileet med ett faktiskt innehåll?

Den Socialdemokratiska gruppen ställer sig självklart bakom Miljöpartiets motion och vi ser fram emot att alliansen ser möjligheterna med motionen inom ramarna för Tryckfrihetsårets 250-års-jubileum”.

(MP) inkommer med protokollsanteckning:

Protokollsanteckning ärende 7 motion fristadskommun

”Miljöpartiet beklagar att Alliansen med Liberalerna och Moderaterna i spetsen i Värmdö säger nej till vår motion om att bli en fristad för förföljda konstnärer och eller författare genom att välkomna någon att bo och verka i vår kommun. Ett antal kommuner i Sverige välkomnar detta sedan länge till glädje för såväl författare som lokalsamhället. Värmdö tillhör en av Sveriges rikaste kommuner sett till sina invånare och det är snålt att vi inte vill bidra på detta sätt. Särskilt beklämmande blir det när Folkpartiet på flera håll i landet varit pådrivande i den här frågan och en av Moderaternas ledamöter, Cecilia Magnusson, i kulturutskottet så sent som i våras stod och pläderade för att fler kommuner skulle ta sitt ansvar i den här frågan. Varsågoda, ni har möjligheten, det är bara att bifalla vår motion så följer ni er egen partilinje.

Men vi hoppas självklart att Alliansen kan ändra sig och komma på bättre tankar i Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige där besluten och debatten fortsätter”.

Gunnel Avehag, Miljöpartiet de gröna i Värmdö.

Sändlista

Kultur- och utbildningssektorn

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Akten

justering

utdragsbestyrkande

Ktze

